

ÁLTALÁNOS ISKOLA

2018/2019

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

Tájékoztató a tanulóknak és szülőknek

ÁLTALÁNOS ISKOLA

Országos tudásfelmérés

Tájékoztató a tanulóknak és szülőknek

© Državni izpitni center, 2018

Kiadta: Državni izpitni center

Készítette: Državni izpitni center; jóváhagyta: Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja

Kiadta: Državni izpitni center

Magyar nyelvre fordította: Pisnjak Mária

Fedélterv: Barbara Železnik Bizjak

Fotók: Buenos Dias, OŠ Ledina

Illusztrálta: Tomaž Verbič Šalamon

Tördelés: Peter Škrlj

Tizenhetedik, bővített kiadás

www.ric.si

Ljubljana, 2018. szeptember

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=296196608

ISBN 978-961-6899-45-1 (pdf)

ÁLTALÁNOS ISKOLA

Országos tudásfelmérés
Tájékoztató a tanulóknak és szülőknek

KEDVES TANULÓK, TISZTELT SZÜLŐK!

A szlovén oktatási rendszerben az országos tudásfelmérés (a továbbiakban OM) fontos eszköze az iskolában folyó munka minősége megállapításának és biztosításának. Az OM alapvető küldetése, hogy az érintettek, azaz a tanulók, azok szülei, a tanárok, az igazgatók és az iskola más szakalkalmazottai, illetve az oktatási rendszer egésze információt szerezzenek arról, mennyire vagyunk eredményesek a tantervi célok és követelmények megvalósításában, aminek köszönhetően megfelelően tervezhetjük a további nevelő-oktató munkát. Az egyes tanulónak az OM-en elért eredménye a tanuló és szülei, valamint tanárai részére lehetővé teszi az iskolai munka teljes körűbb követését (pl. a tanterv mely tartalmait ismeri kevésbé, miben teljesít jól a tanuló, mindezt a korosztályához viszonyítva).

Az érvényes törvényi előírások értelmében OM-t a 6. és a 9. osztály végén végzünk. A 6. osztály végén szlovén (a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz) nyelvből, matematikából és idegen nyelvből mérjük fel a tanulók tudását. A 9. osztály végén a szlovén (a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz) nyelv és a matematika mellett egy harmadik tantárgyból is felmérjük a tanulók tudást, amelyet minden évben az oktatási miniszter jelöl ki. A mérés mind a 6., mind a 9. osztályban kötelező minden tanuló részére (kivéve az alacsonyabb követelményszintű alkalmazott képzési program szerint tanulók részére, akik önként vesznek részt a mérésen). A magániskolákban és a sajátos pedagógiai elvek szerint működő iskolákban a harmadik tantárgy az első idegen nyelv. A más országból ide költöző szülők gyermekei, akiknek a szlovén nyelv nem anyanyelve, és a Szlovén Köztársaságban a 6. vagy a 9. osztályban kezdik meg az általános iskola látogatását, az iskolalátogatás első évében önként vesznek részt a mérésen. Az országos mérésen a felnőttek is önként vesznek részt.

Az OM-en elért eredménynek nincs hatása sem az adott tantárgy év végi osztályzatára, sem az általános iskola eredményes befejezésére, az eredmények alapján nem minősíthető az egyes iskolák, igazgatók és tanárok munkájának minősége sem. A 9. osztályos mérés eredményei a középiskolába való beiratkozáshoz csak abban az esetben használhatók fel, ha a kiválasztási eljárásban az alsó határon több jelölt esetében azonos a 7., 8. és 9. osztály kötelező tantárgyai év végi osztályzatainak összege. Kizárólag ebben az esetben lehet a szlovén, illetve a nemzetiségileg vegyesen lakott területen a magyar vagy olasz nyelvnél, valamint matematikánál elért eredményt figyelembe venni, éspedig csak a tanulók és szüleik beleegyezésével. Az OM-en elért eredmény csak a tanulók írásban felmérhető tudásának szintjét tükrözi, tehát nem terjed ki a csak szóban vagy más módon (pl. szóbeli kifejezőkészség, gyakorlati munka) fejleszthető és mérhető tudásra, amelyet egyébként a tanítás során a tanárok szintén osztályoznak.

Az országos tudásfelmérésen elért eredmény fontos kiegészítő információ a tanulók tudásának minőségéről és tartósságáról. Ezért fontos, hogy az iskolában elemezzék a tanulók eredményeit, valamint a tanulókkal és szüleikkel együtt elgondolkozzanak a tanulók eredményességéről az egyes feladatoknál, beszélgessenek az egyes feladatok megoldási eljárásáról, az egyes tanulók haladásáról, és ennek alapján tervezzék meg a tanuló további tanulását.

A jelen könyvecskében bővebb információkat találnak az országos mérésre vonatkozóan. A méréssel kapcsolatos további kérdéseikre az iskolákban és az országos vizsgaközpont honlapján (www.ric.si) kapnak választ.

Kedves Tanulók, Tisztelt Szülők! Az országos méréssel a tanulás, tanítás és tudás minőségét szeretnénk növelni, hozzájárulni a tanári értékelés egységesítéséhez, továbbá információt kapni arról, hogy az országban milyen mértékben valósítjuk meg a tantervekben megfogalmazott célokat, és ezáltal hozzájárulni az általános iskolai oktatási rendszer nagyobb hatékonyságához és minőségéhez. Ezt csak a mérés fontosságának és szerepének megfelelő értelmezésével tudjuk elérni. A tanulóknak eredményes tanévet, az országos mérésen pedig minél szebb eredményeket kívánunk, amelyek segítségével világos képet alkothatnak arról, miben voltak eredményesek, és melyek azok a területek, amelyeken még vannak pótolandó hiányosságaik.

Dr. Janez Vogrinc,
az országos tudásfelmérés országos bizottságának elnöke

2. MI AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS?

Az országos tudásfelmérés olyan különleges eljárás, amikor az ország minden tanulója ugyanazon a napon azonos feltételek mellett azonos feladatokat old meg. A feladatokat tanárok és az egyes tantárgyak más szakemberei, valamint mérési szakemberek készítik. A feladatok csak a tantervekben meghatározott tudást mérik, olyan módon, amelyet a mindennapi iskolai gyakorlatból ismernek a tanulók. A megoldott feladatokat egységes, külön erre a célra készült kritériumok szerint értékelik.

2.1 MI AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS CÉLJA, MIT SZERETNÉNK VELE ELÉRNI?

Az országos tudásfelmérés alapvető célja további információkat szerezni a tanulók tudásáról. A mérés célcsoportjai a tanulók, azok szülei, a tanárok, az oktatási rendszer országos szinten.

Az országos méréssel szeretnénk:

- hozzájárulni a tanulás, tanítás és tudás jobb minőségéhez,
- hatékonyan folyamatosan ellenőrizni a tantervek minőségét,
- hozzásegíteni az egyenlő képzési esélyek biztosításához minden tanuló részére,

- hozzájárulni a tanári értékelés minél egységesebb mércéjének kialakításához,
- fejleszteni a tanulókban eredményeik kritikus értékelésének képességét.

Az általános iskola az előírt módon megszervezi az országos mérést a 6. osztályban szlovén, a nemzetiségileg vegyesen lakott területen pedig (még) magyar, illetve olasz nyelvből, matematikából és első idegen nyelvből, a 9. osztályban pedig szlovén, a nemzetiségileg vegyesen lakott területen pedig (még) magyar, illetve olasz nyelvből, matematikából és a miniszter által meghatározott harmadik tantárgyból. A harmadik tantárgyat *Az általános iskoláról szóló törvény* 64. cikkelyével összhangban a miniszter határozza meg úgy, hogy szeptemberben a 8. és 9. osztály kötelező tantárgyai közül kiválaszt legfeljebb négy tantárgyat, amelyekből a folyó tanévben az országos mérést végzik. Ezekből a tantárgyakból a szlovén iskolák négy mintázatba tömörülve végzik el a mérést, éspedig úgy, hogy minden iskolában csak egyből. Azt, hogy melyik harmadik tantárgyból lesz az adott iskolában mérés, a miniszter szeptemberben határozza meg rendeletben, amelyet a minisztérium honlapján tesznek közzé. Ez azt jelenti, hogy a tanulók az általános iskola végén nem mind a négy harmadik tantárgyból mérik fel tudásukat, hanem csak egyből. A maradék három tantárgyból az iskola önállóan elvégezheti a mérést, közvetlenül a hivatalos mérés lezajlása után. Így az iskoláknak módjukban áll az országos méréssel évente összesen hat tantárgyból felmérni a tanulók tudását: matematika és szlovén (a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz) nyelv mellett mind a négy harmadik tantárgyból.

Az országos mérésen való részvétel kötelező a 6. és 9. osztályos tanulók részére. Az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programban részt vevő 6. és 9. osztályos tanulók, valamint azok a felnőttek, akik a felnőttek általános iskolai programjában tanulnak, önként vesznek részt a tudásfelmérésen. Azok a más országból idetelepülő nem szlovén anyanyelvű tanulók, akik az adott tanévben először kapcsolódnak be Szlovéniában a 6. és 9. osztályba, ebben a tanévben önként vesznek részt az országos mérésen, bizonyos adaptációs lehetőségek igénybevétele mellett.

A tanulóknak az országos mérésre nem kell egyénileg jelentkezniük, mivel ezt az iskola teszi meg. Azok a tanulók és felnőttek, akik viszont a törvénykezéssel összhangban önként vesznek részt a mérésen, egyénileg jelentkeznek be az iskolában. Azoknak a sajátos nevelési igényű tanulóknak, akik a mérésen igénybe szeretnék venni az előírt módosításokat, ki kell tölteniük az erre a célra készített nyomtatványt (*A sajátos nevelési igényű tanulók jogainak érvényesítése az országos tudásfelmérésen az általános iskolában*), éspedig külön mindegyik osztályra.

Az országos tudásfelmérés csak írásbeli mérésből áll, és az egyes tantárgyaknál legkevesebb 45, legtöbb 90 percig tart.

Az országos tudásfelmérés eredményei további információkkal szolgálnak a tanulók tudásáról, pontszámban és százalékpontban kifejezve. A tanév végén az iskolák az országos vizsgaközponttól bővebb leíró információt is kapnak a tanulók mérésen elért eredményeiről. Az elemzés adatai segítségül szolgálnak az iskoláknak, tanároknak, tanulóknak és szülőknek a tanulás és tananyagelsajátítás erős és gyenge pontjainak megállapításában, valamint az új tanévre való felkészülésben. Itt kell megemlíteni, hogy az iskolaigazgatóknak az országos mérés befejezése után az egyes tantárgyak eredményeinek elemzése alapján közös összesített beszámolót kell készíteniük a mérés lebonyolításáról és tanulóik elért eredményéről, amely az éves munkaterv realizációjáról szóló beszámoló részét képezi.

Az országos tudásfelmérés módjának részletes leírása az évente megjelenő útmutatóban (*Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*) olvasható, amely a vizsgaközpont honlapján (www.ric.si) található. Ugyanott találhatók az egyes tantárgyak 6. és 9. osztályos mérésének alapvető információi, valamint az előző tanévek felmérőlapjai (http://www.ric.si/preverjanje_znanja/predmeti/).

2.2 MIKOR VESZNEK RÉSZT A TANULÓK AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉSEN?

Az országos mérésre minden tanévben egyszer kerül sor, rendszerint a folyó tanév májusában. A folyó tanév konkrét dátumait az oktatási miniszter által kibocsátott iskolanaptár részletes útmutatója tartalmazza, amely megtekinthető az Oktatási, Tudományos és Sportminisztérium honlapján: www.mizs.gov.si/Delovna področja/direktorat za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo/osnovno šolstvo/šolski koledar za osnovne šole/šolsko leto - šolski koledar II. del/.

2.3 KELL-E KÜLÖN KÉSZÜLNI AZ ORSZÁGOS MÉRÉSRE?

Az országos mérésre nem szükséges külön készülni, hiszen nem az egyes tanulók tudásának az osztályozása a cél. Az eredmény nincs befolyással az iskolai osztályzatokra, a középiskolába való beiratkozásra pedig csak kivételes esetekben, a tanulók, illetve szüleik beleegyezésével. Az országos tudásfelmérésnek köszönhetően a tanulók visszajelzést kapnak a saját tudásukról, emellett betekintést kapunk abba, mennyire valósítjuk meg Szlovéniában a tantervekben megfogalmazott célokat. A tanárok számára pedig ezáltal lehetővé tesszük, hogy a mérés eredményeinek segítségével javítsanak munkájuk minőségén.

Az országos tudásfelméréssel kapcsolatban a tanulók szüleiktől kaphatnak legnagyobb támogatást és ösztönzést, ami különben is nagyon fontos a gyermek iskolai teljesítménye szempontjából. Ilyen megfontolásból fontos:

- a gyermek iskolai munkájának folyamatos nyomon követése,
- állandó kapcsolat a tanárokkal és az iskola más szakalkalmazottjaival,
- biztatás és segítségnyújtás a mindennapi iskolai kötelezettségeknél,
- a gyermek törekvésének és igyekezetének dicsérete, elismerése,

- a gyermek nehézségeinek megértése és segítség azok leküzdésében,
- a gyermek iránti szeretetteljes viszonyulás akkor is, ha nem az elvárásoknak megfelelően teljesít.

2.4 MILYEN LESZ AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK RÉSZÉRE?

Módosított kivitelezésre csak a végzéssel rendelkező tanulók jogosultak, valamint azok, akiknél a módosításokat kiváltó okok (pl. sérülés) nemrég léptek fel. Az országos mérés módosított kivitelezéséről szóló részletesebb utasítások az országos mérés útmutatójában (*Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*) olvashatók.

A módosítások a mérés formájára (pl. Braille-írásba való fordítás) és módjára (pl. hosszabb megoldási idő, a megoldás folyamatának megszakítása, külön helyiségben történő mérés) egyaránt vonatkozhatnak, egyébként a felmérőlap változatlan marad, és az azonos követelményszintű programokban tanuló gyermekeknek megfelelő szinten méri a tudást. A sajátos nevelési igényű tanuló az országos mérés útmutatójában (*Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*) található táblázatban felsorolt lehetséges módosítások közül csak egyre jogosult.

Az országos mérésnél alkalmazott módosításokat a végzésben meghatározott zavar, illetve fogyatékosság határozza meg. A tanuló számára a táblázatban feltüntetett módosítások közül kizárólag azok választhatók ki, amelyeket a végzésben megállapított zavar vagy fogyatékosság lehetővé tesz, illetve meghatároz.

2.5 MILYEN LESZ AZ ORSZÁGOS MÉRÉS AZ ALACSONYABB KÉPZÉSI KÖVETELMÉNYSZINTŰ ALKALMAZOTT KÉPZÉSI PROGRAMOKBAN TANULÓK RÉSZÉRE?

A 6. és a 9. osztály végi országos mérésen önként részt vehetnek az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programokban tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek is, *Az általános iskoláról szóló törvény* 67. cikkelyével összhangban.

Az országos mérés eredményei egyáltalán nincsenek hatással a tanuló további tanulására és haladására. Hozzásegítenek viszont, hogy az osztályfőnök vagy az adott tantárgy tanára magyarázata által a tanuló felismerje tudása erős és gyenge pontjait, valamint a további igyekezet szükségességét, egyben az eredmények objektivizálják a tanuló tudását a kortársakéhoz viszonyítva.

A sajátos nevelési igényű tanulók országos mérésének ugyanazok a céljai, mint az országos mérésé általában, és ezeket a 2.1 pontban mutattuk be. Az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programokban tanuló tanulók országos mérésének részletesebb utasításai az országos mérés útmutatójában (*Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*) olvashatók.

2.6 HOGYAN TÖRTÉNIK AZ ORSZÁGOS MÉRÉS FELMÉRŐLAPJAINAK ÉRTÉKELÉSE?

Minden elkészített felmérőlaphoz annak készítői (az egyes felmérendő tantárgyak tantárgyi bizottságai) részletes útmutatót készítenek annak értékeléséhez. Az értékelés a kivitelezési útmutatóval összhangban és az egyes tantárgyak értékelési útmutatója alapján történik. A 2012/13-as tanévben elkezdődött a felmérőlapok elektronikus értékelése. A tanulók papír alapú felmérőlapokat oldanak meg, majd miután az országos vizsgaközpont elvégzi a megoldott felmérőlapok digitalizását, a tanárok egy külön számítógépes program segítségével kiértékelik azokat. Az értékelés során az értékelő tanár részére ismeretlen marad a felmérőlapot megoldó tanuló személyazonossága.

2.7 MIKOR ÉS HOGYAN TEKINTHETIK MEG A TANULÓK ÉS SZÜLEIK A TANULÓ KIÉRTÉKELT FELMÉRŐLAPJÁT?

A tanulóknak és szüleiknek jogukban áll betekinteni a tanuló elektronikusan kiértékelt felmérőlapjába és az eredmények összesítésébe az iskolai naptárban (*Podrobnejša navodila o šolskem koledarju*) és az országos mérés naptárában (*Koledar NPZ*) meghatározott időintervallumban. Az említett anyagokat a http://npz.ric.si honlapon tekinthetik meg az iskolában kapott belépőkód segítségével. Az iskola az adott időintervallumban pontosan meghatározza azt az időt, amikor a tanulók a tanáraik jelenlétében megismerhetik eredményeiket, és amikor a szülők megismerkedhetnek gyermekük eredményével. Az ilyen módon történő betekintés alól a sajátos nevelési igényű tanulók azon felmérőlapjai jelentenek kivételt, amelyeket módosított formájuk miatt nem lehet digitalizálni, ezeket a felmérőlapokat a tanulók nyomtatott formában tekinthetik meg.

2.8 MIKOR ÉS HOGYAN ÉRTESÜLNEK A TANULÓK ÉS SZÜLEIK AZ ORSZÁGOS MÉRÉSEN ELÉRT EREDMÉNYRŐL?

Az általános iskola a tanulókat írásban külön értesítővel értesíti az országos mérésen elért eredményről, éspedig pontszámban és százalékpontban kifejezve. Az *Értesítő az országos tudásfelmérésen elért eredményről* a 6. osztályos bizonyítvány, illetve a 9. osztályos záróbizonyítvány melléklete.

Részletesebb információt az egyes tanulónak az országos mérésen elért eredményéről az iskola többi tanulójának eredményéhez hasonlítva a tanuló és szülei a tudakozódás lezárása után a http://npz.ric.si honlapon találnak. A részletesebb leírás tartalmazza a tanuló százalékpontban kifejezett eredményét, az országos és az iskolai átlagot. A grafikonok bemutatják, hogy az iskolai és országos korcsoportnak mekkora része ért el jobb, egyenlő vagy gyengébb eredményt, mint az adott tanuló.

2.9 VAJON AZ ORSZÁGOS MÉRÉSEN ELÉRT EREDMÉNY EGYENLŐ-E AZ ISKOLAI OSZTÁLYZATTAL?

Az országos mérésen elért eredményt nem lehet iskolai osztályzatba átváltani. Ennek legalább két oka van. Az egyik az, hogy a mérés kizárólag az írásban mérhető tudás egy adott részét tárja fel, és nem méri a szóban vagy gyakorlatban mérhetőt. Ezért a mérésen elért eredmény és az iskolai osztályzat közt a következő tantárgyaknál számíthatunk nagyobb eltérésre: sport, képzőművészet, zeneművészet, technika és technológia. Kisebb eltérések lehetnek a nyelveknél (beszédkészség), fizikánál és kémiánál (kísérletek) is. A másik ok, hogy az országos mérés a tanulók adott pillanatban tanúsított tudását méri, míg az iskolai osztályzat a tanév során végzett munka eredményességét tükrözi. Ennek ellenére célszerű összevetni az iskolai osztályzatot a mérésen elért eredménnyel, és nagyobb eltérések esetében feltárni az okokat. A tanárok szívesen segítenek ebben.

A mérésen elért teljesítmény például arról is árulkodik, hogy a tanulók a tanterv mely tartalmait sajatították el jól, és melyeket kevésbé jól, hogy birtokolják-e az alapvető ismereteket, továbbá hogyan értelmezik azokat, tudják-e azokat alkalmazni (kritikusan összevetni, elemezni, következtetni azokból, új szituációkban alkalmazni, döntéseket hozni, új, eredeti megoldásokat keresni stb.). Így azt is ellenőrizni tudjuk, hogy a tanítás és tanulás meglevő formái kellőképpen jók-e, vagy éppen szükséges lenne azokon változtatni.

2.10 MILYEN LESZ A SZÖVEGES TÁJÉKOZTATÓ A TANULÓK ORSZÁGOS MÉRÉSEN ELÉRT EREDMÉNYEIRŐL?

Az iskolák a tanév végén összesített szöveges tájékoztatót (elemzést) is kapnak a tanulóiknak a felmért tantárgyaknál elért eredményeiről. Ezáltal tájékozódnak az egyes tantárgyak, valamint a felmérőlapok egyes feladatainak országos és iskolai átlagáról, az egyes tanulók pedig az iskolában részletesebb tájékoztatást kapnak az eredményeikről.

Az iskolák grafikus elemzést kapnak az országos és az iskolai eredményekről, szöveges tájékoztatót az országos mérésen elért tanulói eredményekről, valamint specifikációs táblázatokat kvalitatív adatokkal, amelyek a feladatlap minden egyes feladatát több szempontból is leírják.

Az országos és az iskolai eredményeket összefoglaló grafikus elemzések a tanulók teljesítményét százalékpontban fejezik ki, éspedig a legalacsonyabbtól a legmagasabbig. Minden teljesítménynél oszlopok ábrázolják azon tanulók számát, akik az országban és az iskolában az adott eredményt elérték. Az elemzés a teljesítményeket négy területbe tömörítve jelöli: a leggyengébb, a közepes, a jó és a legjobb teljesítmények csoportjában.

A felmérőlapot készítő tanárok és más szakemberek részletes elemzést végezve elkészítik a négy területen elért eredmények által jelölt tudás szöveges leírását.

Az iskolák és a tanulók a saját eredményeik és az így leírt teljesítmény (illetve általa képviselt tudás) összehasonlításával megállapíthatják a felmérőlap által mért tudásban levő erős és gyenge pontjaikat. Az országos mérésen elért tanulói eredményekről szóló szöveges tájékoztató az országos vizsgaközpont honlapján (www.ric.si/preverjanje_znanja/statisticni_podatki/) is elérhető lesz.

Szeretnénk hangsúlyozni, hogy az országos mérésen elért eredmények adatai több okból kifolyólag sem használhatók fel az egyes iskolák összehasonlítására. *Az általános iskoláról szóló törvény* 64. cikkelye kimondja, hogy az országos mérés eredményeit és elemzéseit nem szabad felhasználni az iskolák rangsorolásához.

2.11 MENNYI IDEIG KELL ŐRIZNI AZ ORSZÁGOS MÉRÉS DOKUMENTÁCIÓJÁT?

Az országos mérés dokumentációját, rendszerint elektronikus formában, az iskola a mérés után még legalább egy évig őrzi az irattárában. Az iskola a tanuló vagy szülei írásos kérelmére a dokumentáció megsemmisítése előtt a tanulónak kiadhatja a megírt felmérőlapjait.

A 6. és 9. osztályos tudásfelmérésen elért eredményekre vonatkozó adatokat az általános iskolai dokumentációról rendelkező rendelet értelmében beírják az iskolai anyakönyvbe és a tanuló anyakönyvi lapjába, amelyeket az iskola tartósan őriz.

Miért írunk OM-et?

Tanárnő: Elégedett vagy az eredménnyel?

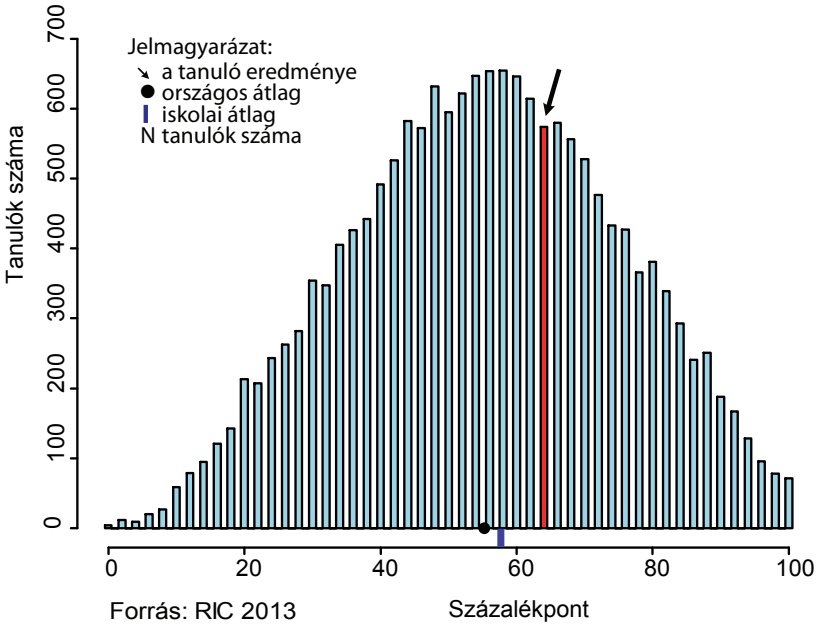
Tanuló: Nem tudom. Mit jelent, hogy 32 pontot értem el?

Tanárnő: Figyeld meg az országos eredmények grafikonját! Itt látható a matematikai mérésen részt vevő összes tanuló százalékpontjainak eloszlása.

Tanuló: És mi az a százalékpont?

Tanárnő: Ha például az 50 lehetséges pontból 32 pontot értél el, azt jelenti, hogy 64 százalékpontot értél el. A százalékpontot úgy számítod ki, hogy az elért pontokat osztod a lehetséges pontszámmal, majd szorzod 100-zal. A te eredményedet piros szín jelöli, és a nyíl is rá mutat.

Az országos eredmények eloszlásának grafikonja: A matematikai mérésen részt vevő összes tanuló százalékpontjának eloszlása országos szinten (OM, 2013, N=17162)

Tanuló: És mit jelent ott az a kövér pont?

Tanárnő: Ez a pont az ország összes tanulójának átlagszázalékpontját jelöli. Láthatod, hogy az átlag körülbelül 55 százalékpont. Az a függőleges kék vonal pedig az iskolád tanulóinak átlagát jelöli.

Tanuló: Látom, hogy a kövér pont az én eredményemtől balra helyezkedik el. Ez mit jelent?

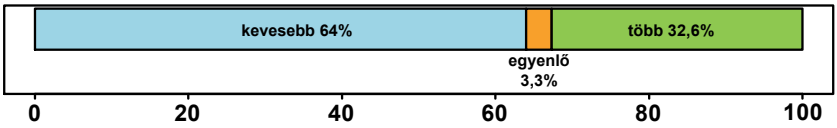
Tanárnő: Azok a tanulók, akik a te teljesítményedtől balra helyezkednek el, alacsonyabb százalékpontot értek el, akik jobbra, pedig magasabbat. A kövér pont a te teljesítményedtől balra helyezkedik el, ami azt jelenti, hogy a te eredményed magasabb az összes szlovéniai tanuló átlagszázalékpontjánál.

Tanuló: Érdekelne, hogy hány tanulónak volt Szlovéniában magasabb, és hánynak alacsonyabb százalékpontja, mint nekem.

Tanárnő: Az országban elért eredményeket összehasonlító grafikonról leolvashatod, hogy a korcsoportod mekkora részének volt alacsonyabb, egyenlő vagy magasabb százalékpontja. Több az olyan tanuló, 64%, aki alacsonyabb százalékpontot ért el.

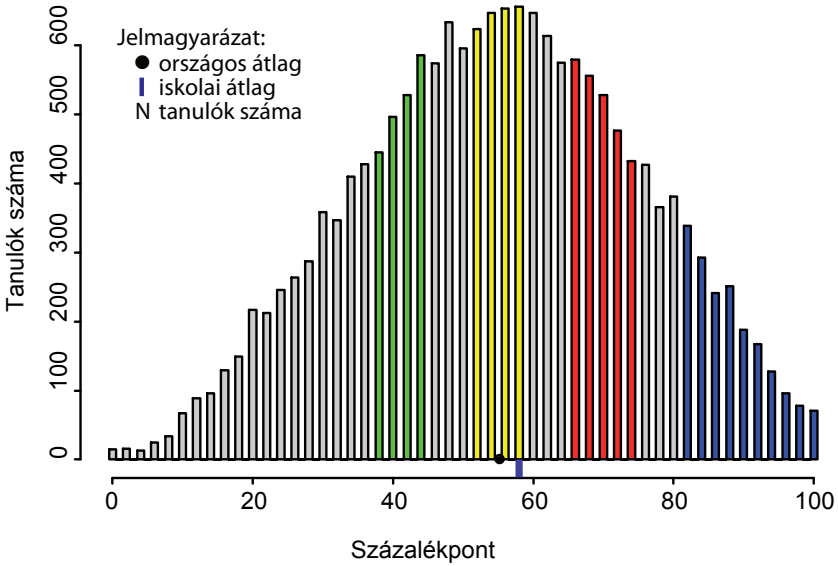
A matematikánál elért eredmények országos összehasonlító grafikonja (OM 2013, N = 17162)

A tanulók százaléka országos szinten

Tanuló: Az országos eredményeket bemutató táblázatok némelyikén négy szín van. Mit jelentenek ezek a színek?

Az országos eredmények eloszlásának grafikonja színes területekkel: A matematikai mérésen részt vevő összes tanuló százalékpontjának eloszlása országos szinten (OM 2013, N=17162)

Forrás: RIC 2013

Tanárnő: A grafikon oszlopai azért különböző színűek, mert a leggyengébb, közepes, jó és legjobb teljesítmények területeit jelentik. Bonyolultnak tűnik, pedig nagyon is egyszerű: a zöld oszlopok azokat a tanulókat jelölik, akik a teljesítményskála alsó negyedében helyezkednek el, a sárga oszlopok azokat a tanulókat jelentik, akik a skála közepe táján helyezkednek el, a piros oszlopok a felső negyedben elhelyezkedő tanulókat jelölik, a kék oszlopok pedig a felső tizedben elhelyezkedő tanulókat jelölik. A világoskék oszlopok a többi tanulót jelölik.

Tanuló: És ez miért fontos?

Tanárnő: Ezeket a területeket azért választották ki, mert le lehet őket írni azokkal a konkrét feladatokkal, amelyeket ezen a területen a tanulók eredményesen oldottak meg.

Tanuló: A zöld területhez tartoznak tehát azok a feladatok, amelyeket majdnem minden tanuló jól oldott meg?

Tanárnő: Igen.

Tanuló: Mutatna nekem egy ilyen feladatot?

Tanárnő: Természetesen. Majdnem minden tanulónak sikerült nagyság szerint összehasonlítani a táblázat adatait.

Az országos tudásfelmérésen minden tantárgynál egyaránt 50 pontot lehetett elérni. A táblázatból leolvasható, hány pontot ért el Ana, Zala, Bor és Jan.

	Matematika	Szlovén nyelv	3. tantárgy
Ana	23	19	15
Bor	16	21	25
Jan	41	45	37
Zala	30	27	32

Melyik tantárgynál ért el Ana legtöbb pontot? Matematikánál.

(1 pont)

Tanuló: A sárga területhez tartozó eredményt elért tanulók magasabb százalékpontot értek el, mint a zöld területet képviselők. Ez azt jelenti, hogy a sárga sáv feladatai nehezebbek a zöld sáv feladatainál?

Tanárnő: Igen, így van. Az érthetőség kedvéért nézzünk meg egy, a sárga sávhoz tartozó feladatot, amely – hasonlóan a zöld sáv feladatához – az országos mérésen elért eredményeket ábrázoló táblázattal kapcsolatos. Ez a feladat azt méri, tud-e a tanuló százalékot számítani.

A lehetséges pontok hány százalékát érte el Jan szlovén nyelvnél?

$\frac{45}{50} = \frac{9}{10} = \frac{90}{100} = 0{,}9$

Válasz: A lehetséges pontok 90%-át érte el.

(1 pont)

Tanuló: Ez a feladat tényleg nem nehéz, bár a zöld sávhoz tartozó még könnyebb.

Tanárnő: A te teljesítményed a sárga terület felett helyezkedik el. A tiédhez hasonló eredményt elért tanulók számára a zöld és a sárga sávba sorolt feladatok többnyire nem tűnnek nehéznek.

Tanuló: És melyik feladatok bizonyultak nehéznek?

Tanárnő: Például a piros sáv feladatai. Nézzünk meg egy ilyent, amely egy kifejezés két száma viszonyának értését méri!

A $7+3\cdot7-7-7=0$ kifejezésben rakd ki a zárójeleket úgy, hogy a a kifejezés értéke 0-val legyen egyenlő!

$7+3\cdot(7-7)-7=0$

(1 pont)

Tanuló: Ez tényleg nem könnyű feladat.

Tanárnő: Igaz, bár a kék sávba tartozóak még nehezebbek.

Tanuló: Tényleg? Tudna egy kék sávba tartozó feladatot mutatni?

Tanárnő: Persze. Ez már nehezebb feladat. Azt méri, fel tudja-e írni a tanuló a szöveg alapján az egyenletet, és azt meg tudja-e oldani a megfelelő műveletek alkalmazásával.

Az m változó melyik értékénél egyenlő az $(m-1)^2-(m-1)(m+1)$ kifejezés értéke 0-val?

Megoldási eljárás:

$(m-1)^2-(m-1)(m+1)=0$

$m^2-2m+1-m^2+1=0$

$-2m+2=0$

$m=1$

Válasz: Az $m=1$ értéknél.

(1 pont)

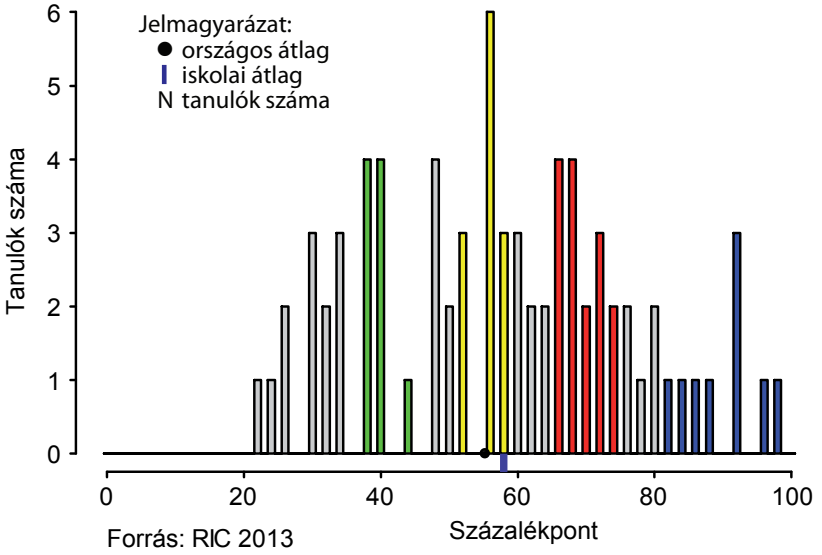
Tanuló: Most már értem az egyes területekhez tartozó feladatok közti nehézségi különbséget.

Tanárnő: Rendben. Akkor azt is érted, hogy a tiédhez hasonló eredményt elért tanulók többnyire sikeresen megoldják a sárga és a zöld sáv feladatainak többségét, és kevésbé sikeresek a piros és a kék sáv feladatainak megoldásában.

Tanuló: És mit jelent az én teljesítményem iskolánk többi tanulójához viszonyítva?

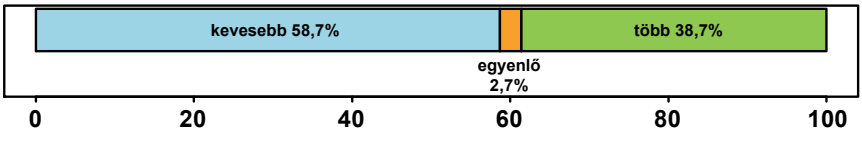
Tanárnő: Figyeld meg az iskolánk eredményeinek eloszlását színes mezőkkel ábrázoló grafikont! A te teljesítményedtől balra elhelyezkedő tanulók nálad alacsonyabb, a tőle jobbra elhelyezkedők pedig nálad magasabb százalékpontot értek el. A grafikonról leolvashatod, hogy több az olyan tanuló, aki alacsonyabb százalékpontot ért el.

Az iskolai eredmények eloszlásának grafikonja színes területekkel: A matematikai mérésen részt vevő tanulók százalékpontjának eloszlása iskolai szinten (OM 2013, N=75)

Tanárnő: Az iskolánkban elért eredményeket összehasonlító grafikonról ez még inkább leolvasható. Ezen látható, hogy iskolatársaid mekkora részének volt alacsonyabb, egyenlő vagy magasabb százalékpontja, mint neked.

Az elért eredmények iskolai összehasonlító grafikonja (OM 2013, N = 75)

Tanuló: Hol tudom megnézni, melyik feladatokat oldottam meg sikeresen?

Tanárnő: Nézd meg a felmérőlapodat, és látni fogod, melyik feladatokat oldottad meg helyesen. A te esetedben 32 ilyen volt, ami egyenlő az országos mérésen elért pontszámoddal. Sikeresen megoldottad a zöld sáv minden feladatát, a sárga sáv szinte valamennyi feladatát, a piros sáv feladatainak több mint a felét, valamint három feladatot a kék sávból.

Tanuló: Mit árulnak el a helyesen megoldott feladatok a matematikatudásomról?

Tanárnő: Azok a feladatok, amelyeket sikerült megoldanod, olyan matematikatudásra utalnak, amely a zöld, a sárga és a piros terület teljesítményeinek leírásában olvasható *Az OM teljesítményeinek leírása táblázatban.* A táblázatból leolvasható, hogy ismered a rutinszerű megoldási eljárásokat, tudod alkalmazni a megfelelő megoldási stratégiákat egyszerűbb és ismert szituációkban, valamint egyes komplexebb problémáknál. A sárga terület feladatai közül csak a 6.a feladatot nem oldottad meg, amelynél az adatokból fel kellett ismerni a derékszögű háromszöget, majd a választ indokolni a belső szögek összegével; ez viszont figyelmetlenség vagy lámpaláz következménye is lehet.

Táblázat: Az OM teljesítményeinek leírása

ZÖLD TERÜLET A tanulók rendelkeznek a számokra, a kifejezésekre, az adatfeldolgozásra és az egyenletmegoldásra vonatkozó matematikai alaptudással. Felismerik az alapvető geometriai fogalmakat.
SÁRGA TERÜLET A tanulók csupán egyszerű eljárásokat és következtetéseket alkalmaznak.
PIROS TERÜLET A tanulók alkalmazzák a megfelelő megoldási stratégiákat a komplexebb rutinszerű eljárásoknál és a problémamegoldásban.
KÉK TERÜLET A tanulók alkalmazzák a megfelelő megoldási stratégiákat a komplexebb algebrai és geometriai problémák megoldásában, a megoldásokat kritikusan értékelik és megindokolják.

Tanuló: Most már értem, mit is jelentenek a mérésen elért eredmények. Azt is tudom, hogy rendszeres, folyamatos tanulással jobb eredményt érhettem volna el.

Megjegyzés: A feladatokat a 3. szakasz végi 2013-as rendes mérés matematika-felmérőlapjából vettük. A fotók a Ledinai ÁI-ban (OŠ Ledina) készültek 2007. május 25-én.

3. MELYIK TÖRVÉNYI DOKUMENTUMOK RENDELKEZNEK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI ORSZÁGOS MÉRÉSRŐL?

***3.1* Az országos tudásfelmérést *Az általános iskoláról szóló törvény* (SZK Hiv. Lapja, 81/06 sz. – hivatalosan javított szöveg *és* 102/07 sz., 107/10 sz., 87/11 sz., 40/12 sz. – ZUJF, 63/13 sz. és 46/16 sz. – ZOFVI-K) írja elő.**

***3.2* Részletesebben az alábbiak rendelkeznek még az országos mérésről:**

- *Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat* (SZK Hiv. Lapja 30/13 sz. és 49/17 sz.),
- *Az általános iskola iskolai naptáráról szóló szabályzat* (SZK Hiv. Lapja 50/12 sz. és 56/12 sz.),
- *Az általános iskolai dokumentációról szóló szabályzat* (SZK Hiv. Lapja 61/12 sz. és 51/13 sz.).
- *Az általános iskolai program megvalósításának normatíváiról és standardjairól szóló szabályzat* (SZK Hiv. Lapja 57/07, 65/08, 99/10, 51/14, 64/15 sz. és 47/17 sz.).

4. A 2018/2019-ES TANÉVI ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÖSSZEFOGLALÓ

- Az országos tudásfelmérés kötelező az általános iskola 6. és a 9. osztályos tanulói részére (kivéve az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programban részt vevő 6. és 9. osztályos tanulók részére, azon felnőttek részére, akik a felnőttek általános iskolai programjában tanulnak, továbbá azon más országból idetelepülő nem szlovén anyanyelvű tanulók részére, akik a folyó tanévben kezdték el Szlovéniában az általános iskola látogatását, összhangban *Az általános iskoláról szóló törvény* 64. és 67. cikkelyével,
- az országos mérés évente egyszer van, rendszerint májusban,
- a tanulók abban az iskolában vesznek részt a mérésen, amelyet látogatnak,
- a mérés írásbeli, és tantárgyanként 60 perc időtartamú,
- a mérés minden iskolában 8.30-kor kezdődik, és 9.30-kor fejeződik be,
- az iskola lehetővé teszi, hogy a tanulók és szüleik betekintsenek a tanuló kiértékelt felmérőlapjába, összhangban az oktatási, tudományos és sportminiszter által kibocsátott iskolai naptárral (*Podrobnejša navodila o šolskem koledarj*) és az országos vizsgaközpont által készített mérési naptárral (*Koledar NPZ*),
- a tanulók pontszámban és százalékpontban kifejezett eredményét az *Értesítő az országos tudásfelmérésen elért eredményről* című nyomtatványba írjuk.

5. A 2018/2019-ES TANÉV ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉSÉNEK NAPTÁRA – FONTOS DÁTUMOK

		6. osztály	9. osztály
2018. szeptember 3.	Megjelenik az oktatási, tudományos és sportminiszter határozata arról, hogy az országos mérésen harmadik tantárgyként melyik négy tantárgy kerül kiválasztásra, valamint arról, mely iskolákban mely adott harmadik tantárgyból lesz országos mérés.		√
2019. május 7.	Országos tudásfelmérés szlovén vagy magyar, illetve olasz nyelvből.	√	√
2019. május 9.	Országos tudásfelmérés matematikából.	√	√
2019. május 13.	Országos tudásfelmérés a harmadik tantárgyból.		√
2019. május 13.	Országos tudásfelmérés angol vagy német nyelvből.	√	
2019. június 3.	Az iskola tájékoztatja a tanulókat az országos mérésen elért eredményekről.		√
2019. június 3. –2019. június 5.	Az iskola a tanulóknak és szüleiknek lehetővé teszi a kiértékelt felmérőlapokba való betekintést. A tanulók szüleikkel együtt döntenek a feladatok értékelésének szakszerű elbírálásáról (tudakozódás).		√
2019. június 5.	Az iskola eddig a határidőig elküldi az országos vizsgaközpontba a tudakozódás adatait.		√
2019. június 6.	Az iskola tájékoztatja a tanulókat az országos mérésen elért eredményekről.	√	

2019. június 6–10.	Az iskola a tanulóknak és szüleiknek lehetővé teszi a kiértékelt felmérőlapokba való betekintést. A tanulók szüleikkel együtt döntenek a feladatok értékelésének szakszerű elbírálásáról (tudakozódás).	√	
2019. június 10.	Az iskola eddig a határidőig elküldi az országos vizsgaközpontba a tudakozódás adatait.	√	
2019. június 14.	Az országos tudásfelmérésen elért eredményről szóló értesítők kiosztása.		√
2019. június 24.	Az országos tudásfelmérésen elért eredményről szóló értesítők kiosztása.	√	

6. FORRÁSOK:

1. *Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli* (2005. december), pripravila Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja.
2. *Zakon o osnovni šoli* (SZK Hiv. Lapja, 81/06 sz. – hivatalosan javított szöveg és 102/07 sz., 107/10 sz., 87/11 sz., 40/12 sz. – ZUJF, 63/13 sz. és 46/16 sz. – ZOFVI-K).
3. *Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (SZK Hiv. Lapja 30/13 sz. és 49/17 sz.).
4. *Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole* (SZK Hiv. Lapja 50/12 sz. és 56/12 sz.).
5. *Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli* (SZK Hiv. Lapja 61/12 sz. és 51/13 sz.).
6. *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2018/2019.*